

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

(א) לעיל מו. נב: לקמן נט.
(ב) לעיל טו. א. רש"י מ"ו.

הגהות הב"ח

(א) בפשטה שאיני אוכל כ"ל וכן בכל העמוד: (ב) רש"י ד"ה מותר וכו' עד הפסח הס"ד ואח"כ מ"ה אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח אפילו אחר הפסח וכו' מכל מה שעשה:

פירוש הרא"ש

מתני' קונם פירות האלו עלי' ב' אסור בחילופיהן ובגידוליהן. אם החליפין למתלה אסור המחליף בדמיון מדרבנן אסור דמי כל אסורי הגאה וגדולי קונם אסוריהם גדולי הקדש והוא הדין אפי' לא אחר אלו דכיון דאמר קונם ולא הוכיח אכילה אסור עלמו בחילופיהן וגדוליהן דקאמר אלו משום דעבי למימר ובגידוליהן דאי אסור עלמו בכל הפירות מאי נפקא מיניה בגידוליהן של אלו בלאו הכי אסור עלמו בכל הפירות שבעולם אי לאו דאמר בגדוליהן קודם שהגיעו לכלל פירות: שאני אוכל שאני בויעם ב' דלא אסר עליו אלא אכילה וטעמה מהם: אבל ברבר שאני ורעו בלה. כגון צללים וכיוצא בהם אפילו גדולי גדולין הוו כמו גוף האסור כיון שאין הירע כלה: קונם מעשה ידך עלי' אסר כל מה שיהא עושה ומכנה לו לאכול ואם נעשה אילן הגידולין אסורין: שאת עושה איני אוכל עד הפסח ב' מותר לאכול ולהתכסות אחר הפסח. שלא אסר על עמנו מעשה ידיה כי אם עד הפסח ולא אמרינן עד הפסח קאי כי אם על שאת עושה אצל איסור אכילה וכסוי הוא לעולם: שאת הנגידת את לבית אבך עד החג. היה עומד אחר החג ואסר עליה הנאמרו עד הפסח אם תלך לבית אביה עד החג:

מתני' **דבדר שזרעו כלה.** בקרקע וגדל כגון חטה וכיוצא בה דהיינו גידולין גמורין: **אצל דבדר שאין זרעו כלה.** כגון השומים והצללים שאינו כלה בקרקע אלא שרבה וגדל בגופו: **אפילו גידולי גידולין אסורין.** דכגופייהו דמו: **מעשה ידך עלי.** ונתנו לה פירות בשכר מעשה ידיה הואיל ואמר עלי אסור בחילופיהן וכו' אצל כי אמר שאיני טועם משמע מהן גופן איני טועם הלכך מותר בחילופיהן ובגידוליהן אם זרעו ולנמו: **שאת עושה איני אוכל עד הפסח.** דאמר הכי קונם עלי מה שאת עושה שאיני אוכל ממעשה ידיך עד הפסח או שאמר קונם שאת עושה שאיני מתכסה מכל מלאכתך עד הפסח: **מותר לאחר הפסח.** שהרי לא נדר מכל מה שמתעשה אלא עד הפסח (א): **אפי' אחר הפסח אסור.** לאכול ולהתכסות מכל שעושה לעולם שהרי לא קבע בו זמן: היה עומד בחדר ואמר קונם שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אבך מעכשיו עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח: הלכה

אסור לאכול ולהתכסות אחר הפסח (ב) **שאת הנגידת לי עד הפסח אם הולכת את לבית אבך עד החג הלכה לפני הפסח אסורה בהנאתו עד הפסח** לאחר

מתני' **קונם פירות האלו עלי קונם הן על פי קונם הן לפי אסור בחילופיהן ובגידוליהן.** משום דכיון שפרט הדברים הנאסרים עליו שוינהו עליה כהקדש ומש"ה מתסר בחילופיהן ובגידוליהן כי היכי דחלופי הקדש וגדוליו אסירי דלא דמי לנודר סתם מן התאנים ומן הענבים שכיון שלא פרט ואסר עליו כל המין לא עשאם עליו הקדש שלא נמכוון אלא מאכילת אותו מין ומש"ה לא מתסר בחילופיהן ובגידוליהן אלא כפורט כי הכא דאמר פירות האלו. והוא הדין נמי דאם אמר פירות מקום פלוני או פירותיו של פלוני דכיון שיחד הרי הוא כפורט ואסור בחילופיהן ובגידוליהן וכמו שנפרש במשנה שלפנינו בס"ד. וכו' תימנא היכי אמרינן דמאי דמתסר בחילופיהן ובגידוליהן משום פורט הוא והא צני רמי צר חמא לעילי עליו על פלוני מהו (מ). קונם פירות האלו על פלוני מהו בחילופיהן וספיקיה דרמי צר חמא הוא אי טעמא דמתניתין משום כוונת הנודר הואי הלכך דוקא נודר אסור אצל מודר לא או דלמא דלאו משום כוונת הנודר הוא אלא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו והוא הדין בכל איסורי הגאה שחילופיהם אסורים למחליף עלמו וכמו שכתבתי למעלה. ובודאי אי טעמא דחילופיהן כגידוליהן דמו לאו דוקא כי נימא נמי דמשום כוונת הנודר הוא משמע דאלו לא דוקא אי לאו דוקא י"ש לי לומר דלעולם אלו דוקא ואפילו נימא דטעמא משום דחילופיהן כגידוליהן דמו לא דוקא ותיני אסור בחילופיהן ובגידוליהן אפילו החליפין אחר והאי איסורא על כרחיך משום אלו הוא דהא חלופי איסורי הגאה כשהחליפין אחר לא אסירי ורמי צר חמא לעיל הכי קאמר פשיטא לי דכשהחליפין אחר משום אלו מתסר הלכך דוקא נודר אסור אצל מודר לא מיהו הא מיבעיא לי החליפין הוא אי מתסרי חליפין דוקא משום אלו כשהחליפין הוא לא לריך אלו כשהחליפין משום דחילופיהן כגידוליהן דמו לא שנה נודר ו"ש מודר ודקתני תנא אלו משום החליפין אחר נקט ליה דבלאו אלו לא מתסר בחילופיהן. קן נראה לי וכבר כתבתי מזה למעלה [נב:]: **שאי אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן.** דנהי דשאני אוכל שאני טועם מפי"ש איסורא אפי' הכי לא מתסר בחילופיהן ובגידוליהן דהא כי אכיל חליפין וגידולין לא טעים הנהו פירות דאסר עליה: **דבדר שזרעו כלה שאין זרעו כלה אפי' גידולי גידולין אסורין.** אכולה מתני' קאי. וה"ק מאי דאמר' ברישא אסור בגידוליהן דמשמע דוקא בגידוליהן מתסר אצל בגידולי גדולין שרי הני מיילי דבדר שזרעו כלה דבכי האי גוונא נהי דבגידולין ראשונים מיתסר דאע"ג דליכא מידי ממאי דאסר בגידולין דהא זרעו כלה אפי' הכי לא גריעי גידולין מחליפין דחליפין נמי אע"ג דלית בהו מידי ממאי דאסר עליה אפי' הכי אסירי מיהו בגידולי גדולין שרי דכיון דגידולין דבדר שזרעו כלה כחליפין דמו כי היכי דחליפי חליפין מותרין כדמוכח לעיל בהשומפין [מו]: גבי מכוון וקדש דמיהן מקודשת ה"נ גידולי גדולין שרי ומש"ה קתני ובגידוליהן דמשמע אצל גידולי גדולין לא משום דמיירי דבדר שזרעו כלה. וכן נמי סיפא דשאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דוקא דבדר שזרעו כלה אצל דבר שאין זרעו כלה מן האיסור הראשון ונדרים הוה להו דבר שיש לו מתירין כדאמר' בגמרא [נב]. וכל דבר דאין זרעו כלה הרי בגידולי גדולין הללו מעורב בהן מן האיסור הראשון ונדרים הוה להו דבר שיש לו מתירין אפילו גידולי גדולין אסורים משום דכיון פירותיו של פלוני כי הכא דייחד מעשה ידי אשתו כדאמר אלו דמי ומתסר בחילופיהן ובגידוליהן. ולא תקשי לך מעשה ידיה דבר שאין בו ממש הוא דאיכא לאוקמה באומר קונם ידך למעשיהם אי נמי מעשה ידי אשתו לאחר שתעשה דבר שיש בו ממש הוא. מיהו כתב הרב רבי יונה ז"ל דלא מתסר אלא כנגד מעשה ידיה שאם אשתו טחנה ואפתה ומכרה לחם להיות מעות שכנגד טחינה ואפיה שלה ודכנגד חטים שלו: **שאי אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן.** בהך סיפא נמי אשמועינן רבותא טפי ממתניתין קמיימא דאע"ג דאמר אלו כיון דאסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם מותר בחילופיהן ובגידוליהן דהא מעשה ידי אשתו כאלו דמי וכדכתביבנא ואפילו הכי קתני עלה שאני אוכל שאני טועם שרי בהו כי אמר אלו משום דחליפין וגידולין ליכא טעמא דאיסורא הלכך כי אסיק דבוריה שאני אוכל שאני טועם למשרינהו אתא. והיינו רבותא דהאי שאני אוכל דהך מתני' טפי משאני אוכל דמתני' קמיימא דשאני אוכל דרישא לא קאי אאלו ורא"י לדבר בפרק הנודר מן המבושל (לעיל דף נב): צני למפשט צע"ן דשאני אוכל דוקא מדרבנן מותר בחילופיהן ובגידוליהן דמשמע הא ציוצא מהן אסור ואם איתא דשאני אוכל דרישא קאי אאלו היכי פשטינן מינה שאני הכא דאמר אלו אלא ודאי כדאמרנן: **שאת עושה איני אוכל עד הפסח וכו' מותר לאכול ולהתכסות לאחר הפסח.** דלא מספקינן דלמא עד הפסח קאי על שאת עושה ואיני אוכל לעולם קאמר דאי הכי הוה ליה למימר שאת עושה עד הפסח איני אוכל כדקתני סיפא ומדלא קאמר הכי משמע דעד הפסח אכילה קאי (נמי): (א): **שאת נהנית לי עד הפסח וכו'.** הך מתני' פרישנא לה לעיל בפרק ואלו מותרין (דף טו.) לרב יהודה כדאית ליה ולרב נחמן כדאית ליה: גמ'

כד א מיי פ"ה מהל' מדרים הל' יג טו"ש"ע י"ד סימן רעו סעיף א: **בה ב מיי** שם הל' יד טו"ש"ע שם סעי' ב: **בו ג מיי** שם הל' טו טו"ש"ע שם סעי' ג: **בו ד מיי** פ"י מהל' מדרים הל' יב (יג) טו"ש"ע י"ד סימן רכ סעיף ב: **בה ה מיי** שם הל' יב טו"ש"ע שם סעיף כג:

מוסף רש"י

קונם הן לפי. או קונם הן על פי, אסור בחילופיהן. אם נתחלפו בפירות אחרות ודבר שלא בא לעולם הוא, ובגידוליהן. שנעטן והגידול (לעיל מו.). שאת הנגידת לי עד הפסח אם תלכי לבית אבך עד החג. כגון דקאי בחדר ואמר קונם תהא הנאמי עליך מאלל ומשקה עד הפסח אם תלכי לבית אבך מכהן עד החג עד סודת (לעיל מו.).

תוספות

קונם פירות האלו עלי. ולא גרסי' פירות אלו: אסור בחילופיהן ובגידוליהן. דכיון דהוסיב קונם סתם ולא הוכיח אכילה אסר עלמו בין בחילופיהן בין בגידוליהן: שאני אוכל שאני בויעם. לא אסר עלמו אלא בגוף הפירות: ברבר שזרעו בלה. הגידולין הוו בגוף אחר: אבל ברבר שאין זרעו כלה אפילו גידולי גידולין אסורין. כגון צללים שאין צלל כלה אלא מוסף אחרים עליו הלכך גידולין כגופן: האומר לחלוף קונם מעשה ידיך. פי' אם מעשה לי מאלל אסור בחילופיהן אם היתה לו מאלל והחליפין בפירות: בגידולין. פי' בגידולי פירות שלקח מן החליפין: שאני בויעם מותר בחילופיהן. שלא אסר עלמו אלא מהם אצל דבדר שאין זרעו כלה אסור בגידולי גדוליהן ומשכחמ לה כגון שנעט אילן או זרע דבר שאין זרעו כלה ומנאל שהגידולין אסורין עלהן דהיינו כמו מעשה ידיה והלכך גידולי גדולין אסורין דבדר שאין זרעו כלה אצל דבדר שזרעו כלה הגידולין אסורין וגידולי גדולין מותרין: קונם שאת עושה איני אוכל עד הפסח. ממה שאת עושה ואשמועינן דלא תימא דה"ק איני אוכל מכל מה שמעשה עד הפסח לעולם וכן כולם אשמועינן והלכה לפני הפסח אסורה

הכי: שאת נהנית לי עד הפסח אם תלכי לבית אבך מעכשיו ועד החג עד הפסח לומר אם הלכה לבית אביה:

עין משפט
גד מצוה

נו:

ר"ן

גב' איש כפר ימא. שהיה דר בכפר שהיה עומד על שפת הים: **העלה צידו**. העלה שאלה זו צפיו כדמתרגמינן וצידו רכפה וצפומיה ממלל (ישעיהו ו'): **ורבו גדוליו על עיקרו**. לאו רבייה צלמוד קאמר אלא רבייה שכיוצא בה צמידי דלתי מעלמא היה זה כדי לצטל את

האיסור מיהו צגדולין מספקא ליה אי גדולי היתר מעלין את האיסור או לא.

וניל דעיקר ספיקיה אי אמרינן דגידולין כיון שנמשכין ויוצאין מן העיקר שאינו כלה אי הוו להו כעיקר

ואסירי אי הוו להו כהיתר ומעלין את האיסור. וצדין הוא דהוה ליה למיבעי

גידולין עצמן שרו או אסירי מיהו הא צהא תלמי דאי גידולי היתר מעלין את האיסור פשיטא דשרו ואי אין מעלין פשיטא דאסירי דאי שרו היו מעלין. קך נראה צעיני ובסמוך תראה פה שהזיקניי גפרש קך: **צלל של תרומה שנטעו ורבו גדוליו על עיקרו מוסר**. כלומר דלא הוי תרומה דלמו גידולין ומצטלין עיקר מיהו טבל הוי דהא צטלו גדוליו את העיקר.

ודקאמרינן מותר לומר דפקע שם תרומה מיניה ושרי בצלילת עראי: **צניק מר טרין**. רצי יוחנן ורבי יונתן דסצירא לכו דלא אמו גידולין ומצטלין עיקר: **ילדה שסככה בזקנה**. ילדה שלא עברו עליה ג' שנים וקצצה והרכיבה צנטיעה זקנה שעברו עליה ג' שנים ובה פירות שאילו לא היו זה פירות אמרינן צפרק משום מלחמה (סוטה מג:.) דיליה סככה בזקנה צטלה: **אע"פ שהוסף מאתים אסור**. אע"פ שהוספו אותן פירות צגידולין מאתים על מה שהיו קודם שסככה אסור. אע"ג דגידולין של היתר מזקנה קאתו וקיימא לן ילדה סככה בזקנה צטלה

אפילו הכי כיון שפירות הללו כבר היו זה קודם סככה אין גידולין שבהם מצטלין עיקר: **אף על פי שנעקר הכרם**. וגדל אח"כ

בהיתר אסור. אלמא גידולין כיון שמן העיקר הם יוצאין הרי הם כמוהו וגבי שציעית נמי לא שגא: **שקנה**. שהפריש תרומתה ומעשרותיה: **וורעה**. לפי שיש צאותה ליטרא כמה צללים והוא נוטעה אילין שאילן שייך בה לשון וריעה: **מסעשרם לפי כולה**. לפי הגידולין והעיקר. אלמא אמו גידולין הממויצין ומצטלין את העיקר הפטור. ואף על גב דלעיל צסמוך אמר רבי אבהו משמיה דרבי יוחנן דילדה סככה בזקנה ובה פירות אע"פ שהוספה מאתים אסור דאלמא לא אמו גידולין ומצטלין עיקר אמוראי מינהו ואליצא דר' יוחנן: **דלמא לחומרא שאני**. ולעולם אימא לך דמדינא לא אמו גידולין ומצטלין עיקר דלדבריה הרי הם כמוהו אלא דהכא משום חומרא צעלמא אמרינן דמצטלין. ובמה שפירשתי לא קשיא לן הא דמקשו הכא הא חומרא דלתי לידי קולא הוא דאי מעשר מינה ובה דלמא מעשר מן העיקר על הגידולין והיו מן הפטור על החיוב ואי מעשר עליה ממקום אחר הוה ליה מרובה מעשרותיו דלא קשיא כלל דהואיל דאין גידולין מעלין את העיקר הוו להו גידולין כעיקר כיון דמיניה רבו והך ליטרא עיקרה וגידולה פטריי מדינא וכי מעשר מינה ובה ליכא למיחש כלל:

יסול לעלות [באחד ומאה]

של הגידולין מותר אלמא גידולין מצטלי לעיקר: ילדה שבבבא בוקנה. ייסור של ערלה שהרכיבה צנעק זקנה: ובה פירות. של ערלה: אף על פי שהוסף מאתים של היתר אסור. וגידולי היתר לא מצטלי לאיסור: בצל ששתלו בברם. ונאקר צהשתלה: ונעקר הברם. אע"פ שהוסף מאתים של היתר אסורה: לישראל בצליים שתיקנה. שהפריש ממנה תרומה ומעשרות והאי דנקט ליערף שהמשקל גורם לידע מה ניתוסף בהם: וורעה בתעשרת לפי כולה. כי העיקר צטל צגידולין וחור כולו להיות טבל: דלמא לחומרא. לחיוב צמעשר מדרבנן ויעשר עליו מעיץ שאינו נקוב וכן התוספת הוי טבל שנתערב צחולין ואיך לעשר עליו ממקום אחר מלקוח מן העשדי כוככים למאן דלאמר יש קנין או מעיץ שאינו נקוב כדאיחא צבקומן רבה [מנחות לא.] אבל לא מן הדמאי כי הדמאי ממש תרומה גדולה ומיהו לא דמי להך דסתם טבל שנתערב צחולין הוי רובא חולין ומדאורייתא צטלי אבל הכא דאיכא רובא מוספת מחייב מדאורייתא וגרחה דלפילו למאן דלאמר אין צילה צדברי הכיבם הבה מודה דיש צילה כי היניקה ולהלוחית הקרקע מצנגלל ומעברי יחד ומרס ומעשר מן

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

רש"י

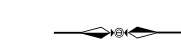
מסורת הש"ם

(א [בבבבות צב:].) ג. סוטה מג: ע"ש מנחות טט: (א מנחות טט: ד) טס ע.,

הגהות הב"ח

(א) במשנה אחר הפסח בלא יתל דברו שאלת נהנית כ"ל: (ב) ג' וביון דרבו גידוליו על עיקרו: (ג) רש"י ד"ה שעיקרו וכו' ומגדל בחי' עד שרבו: (ד) ד"ה וקא מיבעי' וכו' ומייצין צביעור הס"ד ואח"כ מ"ה וביון וכו' האיסור כולו או לא הס"ד: (ה) ד"ה ואע"פ וד"ה אסור דאי: (ו) ד"ה ממשעת וכו' את העיקר והכי נמי:

מוסף רש"י

ילדה ששיבכה בוקנה. נטיעה של ערלה ובה פירות והרכיבה זקנה שעברו לה ימי ערלתה, אפילו הוסיפו הפירות צבעוי לאחר שסככה צמחמים של היתר משהיה שם מן האיסור, אסור. ואע"ג דערלה צטלה ומאז שצמחייו צבור, מאזן לערלה שצטלה צמחמים, אפילו הכי הכא אסור, דמד גופא הוא ובתגר עיקר אולען [מנחות טט:]. ונעקר הברם. אפילו הוסיף לאחר עיקרו הכרם הגדל בהתם צמחמים מלקוח יומר משהיו טו צאיסור, אסור. משום כלאים (טו). שתיקנה. שעשערה, וורעה. כלומר ששתלה, מתעשרת לפי כולה. שניצך לעשר אף ליטרא דלפניה (טו ע.).

הלכה אחר הפסח. והרי היא נהנית ממנו קודם הפסח נמלא עובר צלא יחל דצרו צמה שנהנית ממנו קודם הפסח שהרי הוא הדירה עד הפסח: **ומותרם לינך אחר הפסח**. שהרי לא הדירה אלא עד הפסח: **גב' העלה צידו צלל**. צרייתא היא או צעיא היא דאיבעיא צבי מדרשא:

שעקרו צשציעים ונטעו צשמינית.

איכא דלמרי שעיקרו גדל צשציעית ונתגדל (א) עד שרצו גידוליו על עיקרו: **וקא מיבעיא ליה הכי**. גידוליהן איתניהו היתר שגדלו צשמינית ועיקרו אסור צהגאה ששרי גדל צשציעית ומייצין צביעור (ב) וכיון דרצו גידוליו על עיקרו שהיו יותר מן העיקר אותן גידולי היתר מעלין את האיסור שמצטלין את האיסור כולו או לא: **מוסר**. דגידולי היתר מצטלין את האיסור והכא נמי לא שגא: **ילדה**. של ערלה: **שסביכה**. שהרכיבה צמוך אילין זקן של היתר והיו זה פירות הערלה: **ואע"פ שהוסיפה**. פירות לאחר שהרכיבה מאתים חלקים יותר ממנה שהיתה צשעת הרכבה אע"ג דשאר ערלה צטלה צמחמים (ג): **אסור**. אלמא דלא אמו גידולין דהיתר ומעלין את האיסור: **ופשט ליה מן הדא**. דמות דהווינן נמי תריס: **ליטרא**. ממש של צללים: **שסיקנה**.

שעשערה כהלכתה חורעה וגדלה: **מסעשרם לפי כולה**. אע"פ שכבר עישר מן העיקר והעיקר קיים ואינו כלה צריך להפריש מן הגידולים ומן העיקר לפי צצטלו גידולים את העיקר (ו) הכל נמי ההוא צלל שהעלה שישמעאל גידולין מצטלין אן העיקר: **דלמא לחומרא שאני**. כגון הכא גבי ליטרא צללים דלחומרא קאמר דצריך לעשר משום דגדולין מצטלין את העיקר אלא להמיר לא אמר: **כגון**

שהפריש תרומתה ומעשרותיה: **וורעה**. לפי שיש צאותה ליטרא כמה צללים והוא נוטעה אילין שאילן שייך בה לשון וריעה: **מסעשרם לפי כולה**. לפי הגידולין והעיקר. אלמא אמו גידולין הממויצין ומצטלין את העיקר הפטור. ואף על גב דלעיל צסמוך אמר רבי אבהו משמיה דרבי יוחנן דילדה סככה בזקנה ובה פירות אע"פ שהוספה מאתים אסור דאלמא לא אמו גידולין ומצטלין עיקר אמוראי מינהו ואליצא דר' יוחנן: **דלמא לחומרא שאני**. ולעולם אימא לך דמדינא לא אמו גידולין ומצטלין עיקר דלדבריה הרי הם כמוהו אלא דהכא משום חומרא צעלמא אמרינן דמצטלין. ובמה שפירשתי לא קשיא לן הא דמקשו הכא הא חומרא דלתי לידי קולא הוא דאי מעשר מינה ובה דלמא מעשר מן העיקר על הגידולין והיו מן הפטור על החיוב ואי מעשר עליה ממקום אחר הוה ליה מרובה מעשרותיו דלא קשיא כלל דהואיל דאין גידולין מעלין את העיקר הוו להו גידולין כעיקר כיון דמיניה רבו והך ליטרא עיקרה וגידולה פטריי מדינא וכי מעשר מינה ובה ליכא למיחש כלל:

כל

של הגידולין מותר אלמא גידולין מצטלי לעיקר: ילדה שבבבא בוקנה. ייסור של ערלה: אף על פי שהוסף מאתים של היתר אסור. וגידולי היתר לא מצטלי לאיסור: בצל ששתלו בברם. ונאקר צהשתלה: ונעקר הברם. אע"פ שהוסף מאתים של היתר אסורה: לישראל בצליים שתיקנה. שהפריש ממנה תרומה ומעשרות והאי דנקט ליערף שהמשקל גורם לידע מה ניתוסף בהם: וורעה בתעשרת לפי כולה. כי העיקר צטל צגידולין וחור כולו להיות טבל: דלמא לחומרא. לחיוב צמעשר מדרבנן ויעשר עליו מעיץ שאינו נקוב וכן התוספת הוי טבל שנתערב צחולין ואיך לעשר עליו ממקום אחר מלקוח מן העשדי כוככים למאן דלאמר יש קנין או מעיץ שאינו נקוב כדאיחא צבקומן רבה [מנחות לא.] אבל לא מן הדמאי כי הדמאי ממש תרומה גדולה ומיהו לא דמי להך דסתם טבל שנתערב צחולין הוי רובא חולין ומדאורייתא צטלי אבל הכא דאיכא רובא מוספת מחייב מדאורייתא וגרחה דלפילו למאן דלאמר אין צילה צדברי הכיבם הבה מודה דיש צילה כי היניקה ולהלוחית הקרקע מצנגלל ומעברי יחד ומרס ומעשר מן

תוספות

דדמי אהדדי ולכן מפרש הר"ם דלא שייך זה וזה גורם [אלא] היכא דגורם דאיסור דהיינו עיקר מתצטל הוא צגידולים ואינו צעין שאינו ניכר לא שייך זה וזה גורם וכן צשאר של תרומה מיירי שהוא צעין: **בצל של תרומה שנשעין**. ולקמן מניין לה צצל דגידולי תרומה דגידולי גידולין מותרין: ורבו גידוליהם על עיקרו בותר. אלמא גידולי היתר מעלין עיקר דאיסור ואע"פ שאין זרעו כלה כמו צלל: ילדה ששיבכה בוקנה ובה פירות. שהם ערלה אפי' הוסיף צמחמים דהיתר אסורים הפירות דעיקר חשבו ואינו צטל צמוספת היתר דכל התוספת דמסיטין ואילך מותרים דבעל צוקנה גם אילו לא היה זה פירות וסיכה תהיה מותרת שמתצטלה צוקנה (אחר) [אלמא] גידולי היתר אין מצטלין עיקר של אסור: **בצל שנשעין בברם**. ונאקר כדון כלאי הכרס ונעקר הכרס דהשגא מותרין כל הגידולין: **אסור**. אפילו הוסיפו מאתים על העיקר אלמא דעיקר האסור אינו צטל הי"ג צלל צשציעית אינו צטל אלמא (א) איכא [מריין] דלאמרי דגידולי היתר אין מצטלין לעקר דאיסור: **לישראל בצל שתיקנה**. פירוש שעשערה מתרומות ומעשרות חורעה: **בתעשרת לפי כולה**. ולא אמרי' דליטרא א' שעם הגדולין היה מן העיקר שהרי אין זרעו כלה וכבר היא ממוקנת משום דגידולי אסור מצטלין העיקר הי"ג נמא דגידולי שמינית מצטלין עיקר של שציעית: **דלמא התם לחומרא**. דגידולי אסור מצטלין היתר אבל של היתר שגא לא יעטלו אסור:

לאחר הפסח. אם נהנית לפני הפסח משלו הרי היא צבל יחל שהרי תלה שלא תלך: **שאת נהנית לי עד ההג אב את הולכת עד הפסח**. והיא עומדת צחדש אחד לפני הפסח: **הלכה לפני הפסח** אסורה להנות משלו עד ההג **ומותרת ליךך לאחר הפסח**. דכשלא הלכה לפני הפסח לא תל הנר כלל: **כפר ימא**. יוצע על שפת הים: **כפר דיבמא**. שם הכפר: **העלה בידו בצל**. שגדל צשציעית ועקרו צשציעית ויש לו דין פירות צשציעית לענין ציעור ושאר דינין: **ונשעין בשמינית**. שכן דרך עוטיני צללים שנטע את והרבה גדלים ממנו והוא אינו כלה: **והכי קמיבעיא לי'** גידולי היתר הם דלא גורו על גידולי צשציעית להיות שציעית כמו שגורו על גידולי תרומה צצמחומה החמירו משום גול השטט ועיקר אסור צפירות שציעית מן [אתון] גידולי היתר ומעלים את האיסור או לא דנהי דמלאורייתא צטל צידו משא חממים החמירו כיון דעיקר חשבו ולא צטל ומדרבנן הוא דמיבעיא ליה והקשה הכי ר' אליעזר מניין אמאי לא הו זה וזה גורם ומותר שהקרקע שהיא היתר והעיקר שהוא אסור גורמין לגידולין ומיךן דכסבר זה וזה גורם (מומרא) [אסור] וקשיא להר"ם דהכא חד גורם הוא דקרקע לא חשבינן לה לגורם דהיתר כדלאמר פרק אלו טריפות (דף נח.) [ומדון] צצילה טריפה שהיא אסורה צכספגא מארעא דחד גורם הוא והטעם משום דגורם דקרקע אינו מינו ואינו דומה לגורם דתרגומות ולכן לא חשיבו זה וזה גורם דדוקא גבי שאור של חולין ושל תרומה וכן גבי זבל של עבודת כוכבים